Seriöst bevarande.

Det finns några saker jag under mina år som genbanksansvarig för Blekingeankan funderade på. Det har rört vilken produktion våra lantraser har stått för historiskt sett, hur vi ser på spridandet av dem och den avel som bedrivs och vilka riktlinjer den ges/hur den faller ut i praktiken.

Det finns skäl att fundera på vad det är för djur vi bevarar i våra genbanker. Är det ickeförädlade djur? Lågproducerande? Är de djur vi bevarar inte vana drivande foder? Jag tror inte att svaret är så enkelt som det ibland verkar.

Blekingeankan sägs (rasramen) värpa 50-100 ägg/år. Det finns en del tecken på att detta inte riktigt alltid är med sanningen överensstämmande. Redan Håkan Hallander beskriver 1998 att de först tillvaratagna ankorna värpte bättre än hönsen på gården. Jag vet dessutom att ankor inom genbanken gynnsamma år kommit upp i 150-200 ägg.

Som genbanksansvaig blev jag nyfiken på detta. Jag bestämde mig för att pröva en tes som börjat växa fram i mitt huvud. Detta för att öka klubbens samlade kunskap kring våra kära Blekingeankor. Jag gav dem värpfor och säd och vips sprutade det ägg ur dem. I genomsnitt kom det 6½ ägg/vecka och anka från januari fram till mitten av juli då jag avbröt det hela. Jag vet att jag inte är den enda som noterat detta fenomen.

Min tes till att de värper så bra är att de avlats för det. Fiskargubbarna sägs ju ha matat dem med fiskrens, vilket kan tyckas som enkel föda. Förmodligen riktigt proteinrikt och drivande skulle jag säga. Om de fick fiskrens i fodret var steget att lägga på efter de som värpte bra på den dieten säkerligen inte långt. Det var ett foder som för fiskarna var billigt men för ankorna gav förutsättning till en högre produktion.

Egentligen kan jag då tycka att de rekommendationer till lågintensiv utfodring som idag generellt ges till alla Lanthönsklubbens genbanker, blir felaktig. Det blir ett råd som på sikt kan förändra en god värpanka till en medioker dito.

Blekingeankorna har även en rätt märkbar förmåga till snabb tillväxt. Jag och andra Blekingeanksägare har noterat detta och funderat på att göra jämförande studier gentemot erkänt snabbväxande Pekingankor. Kan Blekingeankans snabba tillväxt, ha ett samband med det fiskrens som ungarna enligt historieskrivningen föddes upp på?

Man kan anta att människan genom tiderna sparat djur efter de som producerat bra på en för dem billig diet om man kunnat välja. Jag ror att det kan vara en god idé att vi även fortsättningsvis har en viss koll på Blekingeankan så att dess fina produktionsegenskaper inte går förlorade. Det betyder ju inte att jag förordar en selektiv avel för att ÖKA produktionen. Däremot att vi kanske bör se över om just Blekingeankan skall behandlas på ett annorlunda sätt jämfört med höns som kanhända levde i fattiga bygder på en magrare diet.

Det finns en föreställning om att alla lantraser var mycket hårt prövade djur som fick klara sig på en ytterst mager kost. Jag är efter dessa funderingar och upptäckter inte så säker på det.

Ett stort bekymmer de år jag var ansvarig för Blekingeankans genbank har varit att se till att intresserade i mellansverige får tag på djur. I Skåne finns två stora uppfödare och på sina håll i västra och norra Sverige kläcks det fram en hel del ällingar. Det var en anledning till att jag kläckte fram många ällingar förra avelssäsongen och uppmanade andra att göra likadant. Dessutom är Blekingeankan inte lika känd som den Blå och den Gula. Jag tror att varje anka som kan säljas utanför genbanken kan betraktas som en levande reklampelare för vår genbank. Det fick mig att

även sälja avelsägg och annonsera på Blocket för att komma ut brett. Det var ett lyckat drag som gav kunder till flera andra genbanker som fanns närmare den intresserade än mig som gjorde många landsbygdsmänniskor till glada Blekingeanksägare och som skapade nya genbanker i mellansverige.

Jag visste väl att det finns en åsikt bland en del inom SLK att det är fint att INTE sälja. Nu är det ju min fasta övertygelse att kan vi sprida många djur ökar vi kunskapen och intresset för våra Blekingeankor.

Det finns alltid människor som av någon anledning upphör med sin genbanksbesättning. Målet för mig som ansvarig var att öka antalet nya besättningar i en högre takt än det försvann gamla besättningar. Tillsammans med många idoga och kläckande besättningsägare lyckades detta på ett alldeles utomordentligt sätt.

Jag vill avslutningsvis tacka alla de genbanksägare som jag under mina år haft mycket glädje av att ha kontakt med!

Ingemar Dreborg
Gjordsbol
Värmland